

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Plan Stouten en van der Maas

3 maart 2023

Door Ewoud Voogd

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Klein Frankrijk 1

4461 ZN GOES

0113-219339 / info@landschapsbeheerzeeland.nl

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Toelichting

Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ) is in 2018 door Blok Bouwconsultancy BV gevraagd een plan te maken voor de landschappelijke inpassing van de bedrijven Stouten en van der Maas, beide naast elkaar gelegen aan de Langeweg te Bruinisse. Dit plan is in 2023 in overleg met o.a. RHO-Adviseurs aangepast

Bureau Bosch Slabbers heeft in 2007 een rapport geschreven over de landschappelijke inpassing van het gronddepot van het bedrijf van der Maas. In dit rapport wordt genoemd dat een grondwal rond het depot voldoende is voor de landschappelijke inpassing ervan. Bij goed beheer is de kans groot dat de natuurwaarde voldoende hoog is voor een wal in een agrarisch landschap.

In het geval van het bedrijf Stouten is in 2018 de landschappelijke inpassing wel opnieuw bekeken worden, omdat er een uitbreidingsaanvraag ligt. In het geval van Stouten is er gekozen het bestaande groen zoveel mogelijk te sparen en er buiten een waterpartij met knotwilgen er langs aan te leggen. De landschappelijke inpassing is buiten de bestaande singel gepland, om zo te zorgen dat dit goed zichtbaar is vanuit het omringende landschap en daarmee het effect het grootst is.

Hier volgt een beschrijving van het plan, waarbij wordt uitgegaan van een ingezaaide grondwal bij van der Maas en een stukje nieuwe natuur bij Stouten.

Toegang terrein van der Maas

Beschrijving landschappelijke inpassing terrein van der Maas

Om het terrein landschappelijk in te passen en de natuurwaarde te verhogen kunnen de volgende maatregelen worden getroffen:

- Aan de voet van de bestaande wal rond het terrein kunnen knotwilgen worden aangeplant, in enkele of dubbele rijen.
- Aan de wegzijde kunnen zes populieren bij de natuurvriendelijke oever worden geplant.
- Het verlenging van de natuurvriendelijke oever.
- Het gras op de wal op de juiste manier beheren om de natuurwaarde te verhogen.

Hier volgt een beschrijving van de genoemde elementen.

- **Knotwilgen:**

Langs de zuidwest en zuidoost wal kan een dubbele rij knotbomen worden aangeplant waarbij de bomen in de rij op 8 meter onderlinge afstand kunnen worden geplant. De bomen in de rijen worden verspringend aangeplant. Aan de voorzijde en aan de achterzijde worden enkele rijen knotwilgen aangeplant, waarin de bomen op 5 meter onderlinge afstand komen te staan. Totaal worden er 112 knotwilgen aangeplant (alleen deel van der Maas).

Vooraf oude knotwilgen hebben een hoge landschappelijke waarde en natuurwaarde. Ze zijn fraai om te zien en in holtes in de stam kunnen verschillende diersoorten leven.

Om te beginnen wordt een wilgenstaak genomen welke van onderen ongeveer pols dik is en schuin afgezaagd. De staak is circa 3 meter lang en heeft geen zijtakken en ook geen wortels. Boor met een grondboor een gat van ongeveer een meter diep in de grond en plaats de staak erin. Zorg daarna dat de staak goed contact maakt met de grond, zodat hij wortel kan schieten.

Om een mooie knotboom te ontwikkelen moet de boom met regelmaat geknot worden. Hierbij kan een cyclus van 3 tot 5 jaar worden aangehouden. Bij voorkeur wordt het afkomende takhout in takkenrillen verwerkt, welke de natuurwaarde verhogen.

- **Laanbomen:**
Er is op de gekozen locatie voldoende ruimte voor forse bomen. Populieren zijn zeer beeldbepalende bomen in het Nederlandse landschap, welke steeds minder worden aangeplant. De populier heeft daarom de voorkeur. Geschikte cultivars zijn: *Populus* 'Marlandica', *P.* 'Rubusta', *P.* 'Brandaris' en *P. tremula* zijn geschikte soorten/cultivars. Als er niet voor de populier wordt gekozen dan kan er gekozen worden voor een linde (*Tilia cordata* of *Tilia x europea* 'Pallida', of voor een Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*)
Plant de bomen met twee boompalen en autogordelboomband. Gebruik een boommanchette tegen hazen- en konijnevraat.
- **Natuurvriendelijke oever:**
De natuurvriendelijke oever wordt 60 meter lang en 20 meter breed. De oever grenst op tekening aan de sloot, maar mocht het waterschap daar bezwaar tegen hebben dan wordt het geen natuurvriendelijke oever maar een plas met een ruggetje tussen de plas en de sloot. De functie van de natuurvriendelijke oever is waterberging en als het dichtgroeit met riet heeft het ook een hoge waarde voor vogelsoorten als de karekiet die er kan broeden. Vele andere soorten kunnen ervan profiteren.
- **Grasland op wallen:**
Het gras op de wallen kan afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één à tweemaal per jaar gemaaid worden. Het heeft de voorkeur dat het maaisel wordt afgevoerd. De eerste maaibeurt kan in juni worden uitgevoerd, de tweede omstreeks september. Vooral op zuidhellingen kan dan een kruidenrijke vegetatie ontstaan.

Voorstel laanbomen:

Zes populieren met twee boompalen en één autogordelboomband per boom.

	soort/cultivar	aantal
-	Zwarte populier (<i>Populus nigra</i> 'Brandaris')	6
-	boompaal (tamme kastanje , lengte 2,50m, dikte 8-10cm)	12
-	autogordel boomband (1,90 m lang, 4 cm breed)	6

Globale begroting:

Aanschaf materialen:

-	Laanbomen			
6	Zwarte populier (<i>Populus nigra</i> 'Brandaris')	à € 27,50/st.=	€	165,00
112	wilgenpoten	à € 3,20/st. =	€	358,40
-	Beschermingsmaterialen			
12	boompaal (tamme kastanje , l. 2,50m, d. 8-10cm)	à € 15,20/st. =	€	182,40
6	autogordel boomband (1,90 m lang, 4 cm breed)	à € 3,60/st. =	€	21,60
6	boommanchettes	à € 1,45/st. =	€	<u>8,70 +</u>
			€	736,10 +

Arbeid:

Aanplant 6 laanbomen	à € 18,50/st. =	€	111,00
Aanplant 112 wilgenpoten	à € 5,90/st. =	€	<u>660,80 +</u>

Grondwerk PM

Totaal aanplant € 1.507,90 *

** Dit is exclusief het grondwerk. De kosten van het grondwerk is niet begroot, omdat de opdrachtgever hier zelf voldoende ervaring mee heeft.*

Beschrijving landschappelijke inpassing terrein Stouten

Het terrein van Stouten is al deels goed landschappelijk ingepast, wel moet de beplanting voor een deel nog goed groeien. De bestaande aanplant wordt bij de inpassing van de uitbreiding van het bedrijf zoveel mogelijk gespaard. De aanpassing van de landschappelijke inpassing welke voor de uitbreiding van het bedrijf nodig is vindt in zijn geheel plaats in de noordelijke hoek van het terrein. Hier wordt de bestaande groensingel verbreed, zodat deze er bosachtiger uit komt te zien. Buiten de singel komt een forse waterpartij, welke niet met de sloot wordt verbonden. Langs de noordrand van de waterpartij komen rijen knotwilgen, welke de insteek volgen. Langs de rand van de akker komt een rij bomen, bij voorkeur populieren. Na de rand van de akker te hebben gevold tot aan de sloot langs de weg maakt de bomenrij een hoek en loopt hij nog een eind evenwijdig aan de weg verder.

Singels en bosjes:

In de singels en bosjes zullen streekeigen soorten moeten worden aangeplant, als aanvulling op de bestaande singels. Er kunnen in de singel 7 rijen bosplantsoen worden aangeplant. De singel kan en moet zo uitgroeien tot een breedte van 10 meter. De lengte van de singel langs de loods bedraagt circa 250 meter. Per rij kunnen er dan $250 / 1,50 = 167$ stuikjes worden aangeplant. Voor zeven rijen zijn dan $7 \times 167 = 1.169$ stuks bosplantsoen nodig. De overige delen hebben een gezamenlijk oppervlakte van 600 m². Uitgaande van een plantafstand van 1,50 meter zijn er daarvoor dan 266 stuikjes nodig. Als alles met nieuwe aanplant wordt ingeplant dan zijn er totaal 1.435 stuks bosplantsoen nodig. Afgerond op een 25-voud is dit 1.450 stuks bosplantsoen.

Voor een deel kan bosplantsoen uit het te verplanten deel van de oude singel worden gebruikt. Deze struiken zijn al groter en kunnen vele ruimer worden aangeplant. Er is dan dus minder nieuw bosplantsoen nodig.

 Boswilg	 Hondsroos	 Wegedoorn	 Eenstijlige meidoorn
 Gelderse roos	 Inlandse vogelkers	 Wilde liguster	
 Hazelaar	 Veldesdoorn	 Zomereik	

Voorbeeld van aanplant

+

soort	aantal
- Veldesdoorn (<i>Acer campestre</i>)	150
- Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)	200
- Eénstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)	100
- Wilde liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>)	200
- Vogelkers (<i>Prunus padus</i>)	100
- Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)	100
- Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)	225
- Boswilg (<i>Salix caprea</i>)	100
- Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)	225
- Zomereik (<i>Quercus robur</i>) (boomvormer)	50 +
Totaal	1.450

Kies bij voorkeur voor autochtoon plantmateriaal, voor zover dit voorradig is.

Plant deze soorten aan in groepjes van 3 tot 8 of meer (15) stuks van dezelfde soort, waarbij zowel de groepsgroottes als de volgorde van de groepen worden afgewisseld om zo een gevarieerd beeld te creëren. De aanbevolen plantafstand is zowel in de rij als tussen de rijen 1,50 meter. Een soort als de Hondsroos groeit erg krachtig met lange sterk bedoornde scheuten. Om te voorkomen dat de roos het beheer van de singel te moeilijk maakt kan deze soort het beste niet aan de bebouwingszijde in de buitenste (twee) rijen worden aangeplant. Een soort als Veldesdoorn kan een kleine boom vormen, maar kan ook op een meter hoogte worden gehouden. Door ze af te zetten zullen het forse struikvormers worden in de hogere delen van de singel, welke goed tegen scheren en afzetten kunnen. Hoe minder vaak de singel wordt geschoren, hoe hoger de natuurwaarde zal zijn, doordat meer struiken bloemen en vruchten zullen vormen. Ook landschappelijk gezien is een vrij uitgroeiende beplanting vaak mooier dan een strak geschoren haag.

In te richten deel van de akker naast bedrijf Stouten

Knotwilgen:

De knotwilgen langs de waterpartij kunnen het beste als wilgenpoot aangeplant worden, welke op een onderlinge afstand van 5 meter worden aangeplant. Als er geen vee rond de bomen komt te lopen dan kunnen de bomen zonder boompaal of boomkorf worden aangeplant. Wel is het verstandig een boommanchet van onderen rond de stam te doen tegen hazen- en konijnenvraat.

Laanbomen:

In de noordelijke punt bij de waterpartijen komen 8 laanbomen. Populieren hebben de voorkeur, omdat deze beeldbepalende boom in het Nederlandse landschap steeds minder wordt aangeplant. Geschikte cultivars zijn: *Populus* 'Marlandica', *P.* 'Rubusta', *P.* 'Brandaris' en *P. tremula*. Andere soorten zijn linde (*Tilia cordata* of *T. x europaea* 'Pallida') of noot (*Juglans regia*). Plant de bomen met twee tamme kastanje boompalen, twee autogordelboombanden en een boommanchet per boom.

Waterpartij:

De waterpartij bestaat in principe uit twee poelen. De grote poel kan iets van 28 x 20 meter worden en de kleinere poel iets van 25 x 20 meter. De poelen krijgen in het midden een diepte van 2,5 tot 3 meter, waarbij de taluds zo flauw mogelijk worden gemaakt, minimaal 1:3, beter veel flauwer. Als het diepste gedeelte niet in het midden komt te liggen dan dit meer naar de zuidzijde leggen, om zo het noordelijke talud zo flauw mogelijk te maken. De andere af te graven delen moeten veel ondieper ontgraven worden. Doel is behalve waterberging er voor te zorgen dat het water in het voorjaar vroeger warm wordt. Hier kunnen amfibieën en andere dieren van profiteren. 's Winter kan de waterpartij van insteek tot insteek vol staan met water. In de zomer kunnen vooral de ondiepere delen droogvallen. Om eventuele wateroverlast in de winter te voorkomen kan er een overstort op de sloot worden aangelegd.

Bij het uitgraven komt er veel grond vrij. Deze uitkomende grond kan ter plaatse worden verwerkt, waardoor er hoogteverschillen in het terrein kunnen ontstaan, of kan worden afgevoerd, bijvoorbeeld naar de naast gelegen akker. Houd wel rekening met de regelgeving rond pfas en een eventuele ontgrondingsvergunning. Vanuit archeologie zijn hier geen speciale voorwaarden, voor zover de kaart met dubbelbestemming deze correct aangeeft.

Beheer:

Door een grote diepte van de waterpartij wordt de kans verkleind dat deze dichtgroeit met riet en lisdodde. In ondiepere delen zal vrijwel zeker wel riet gaan groeien. Riet kan gefaseerd worden gemaaid, bijvoorbeeld het ene jaar de ene helft en het andere jaar de andere helft.

Het terrein kan met gras begroeien wat één a tweemaal per jaar kan worden gemaaid, waarbij het maaisel bij voorkeur wordt afgevoerd. Hier en daar een deel met kruiden de winter overlaten staan verhoogd de natuurwaarde.

De singels en bosjes dienen als ze te dicht worden te worden gedund, waardoor de overblijvende struiken ruimte krijgen om verder uit te groeien. Dit dunnen zal na enkele jaren herhaald moeten worden. Na een tweede dunning zal het bosplantsoen vrijwel geen onderhoud meer vragen. Wel kan het nodig zijn de bedrijfszijde van de singel jaarlijks te scheren, maar de natuurzijde hoeft alleen incidenteel te worden terug gezet als deze te ver uit groeit. Hoe minder vaak er gedund wordt, hoe rijker de soorten die er in staan zullen bloeien en bessen zullen vormen. Ook zal het voorste lage gedeelte regelmatig geschoren moeten worden, om te voorkomen dat deze te hoog wordt.

De knotbomen de eerste jaren ontdoen van stamschot. De kroon kan wat uitgedund worden als deze te dicht wordt. Na een jaar of vijf kunnen de bomen met een vaste regelmaat om de drie tot vijf jaar worden geknot. De knotcyclus is afhankelijk van de groeisnelheid van de bomen.

Globale begroting

Aanschaf plantmateriaal:

23 st. wilgenpoten	à € 3,20/st. =	€ 73,60	
8 st. laanbomen	à € 27,50/st. =	€ 220,00 +	
			€ 293,60

Arbeid:

Aanplant van 1.450 st. bosplantsoen	à € 0,90/st. =	€ 1.305,00	
Aanplant van 23 st. wilgenpoten	à € 5,90/st. =	€ 135,70 +	
			€ 1.440,70

Grondwerk		<u>PM</u> +
Totaal:		€ 1.734,30 *

** Dit bedrag is exclusief het grondwerk. Een goede indicatie van de kosten van het aanleggen van de waterpartij kan alleen gegeven worden na offerte-aanvraag bij een gespecialiseerd grondverzetsbedrijf.*

In plantseizoen 2022-2023 kosten wilgenpoten bij SLZ € 5,00/st. Bij bestellingen vanaf 20 stuks is de prijs € 3,20/st.

Maten:

Maten zijn in centimeters, tenzij anders vermeld.

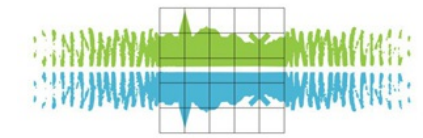
Bosplantsoen: minimaal maat 60 – 80

Laanbomen: minimaal maat 10 - 12

Wilgenpoten: 3 meter lang, onderaan circa polsdik

Boompalen: tamme kastanje, gepunt aan het dikke einde, lengte 250, dikte 8-10

PLANTEKENING - Stouten en van der Maas

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

LEGENDA

- = knotboom (planten)
- = laanboom (planten)
- = bebouwing (nieuw)
- = singel (aanplant)
- = water (te graven)
- = tuin
- = bovenkant van de dijk
- = schaduwzijde van de dijk
- = halfschaduwzijde van de dijk
- = te rooien / verplanten singel
- = dijk zonzijde
- = singel (bestaand)
- = bebouwing (bestaand)
- = verharding (bestaand)
- = water (bestaand)
- = bedrijfsterrein
- = kruidenrijk grasland

NAAM: Stouten en van der Maas
ADRES: Langeweg 2a en 2b
4411 RB BRUINISSE

DATUM: 2018
HERZIEN: 6 maart 2023

TEKENING: EV

Klein Frankrijk 1 4461 ZN Goes 0113-230936
info@slz.landschapsbeheer.nl www.landschapsbeheerzeeland.nl